

Karel Kryl a listopad '89

Název emise: 30. výročí sametové revoluce a Karel Kryl - aršík (společné vydání známky se Slovenskem)

Den vydání: 13. listopadu 2019

Hodnota aršíku i známky: 44 Kč; kat. č. A1051 (ČP)

Výtvarný návrh: Zdeněk Netopil

Rytina: Václav Fajt

Rozměr aršíku: 156 x 104 mm (známky: 40 x 50 mm)

Tisk: Poštovní tiskárna cenin, Praha

Druh tisku: OTp+OF

Tisková forma: 1 AP

Náklad: 43.000

FDC: OTp v barvě černé; náklad: 3.500; tisk PTC

K letošnímu kulatému výročí 17. listopadu a dnů následujících (těch 30 let nějak rychle uteklo, co říkáte?) vyšel aršík vlastně se dvěma tématy – jednak s párem vztyčených rukou parafrázujících detail skulptury na pamětní desce na Národní třídě, spolu s trikolourou a zlověstným shlukem příslušníků pohotovostního pluku SNB na známce, a jednak s portrétem písničkáře Karla Kryla s kytarou na okraji aršíku. Jde o témata sice související, ale přesto mi na tomto spojení něco vadí. Pokud měl být na okraji aršíku umělec, raději bych zde viděl zpěvačku a statečnou disidentku Martu Kubišovou, už proto, že právě ona na první manifestaci Občanského fóra v úterý 21. listopadu na Václavském náměstí zazpívala Modlitbu pro Martu. Pravda, je živější osobou (naštěstí) – ale mimo známku, na okraji aršíku, ji přece bylo možné připomenout! A Karel Kryl? Tenhle neméně statečný a už bohužel nežijící bard si zasloužil samostatnou emisi! Vždyť v paměti nás starších je přece

spojen i (a dokonce především!) s tragickým srpnem 1968, a jeho Bratříček a další písně nás na pečlivě uchovávaných elpíčkách a z pořadů zahraničních vysílání provázely a povzbuzovaly následujících nekoněčně dlouhých dvacet let. Kryl se z exilu vrátil 30. listopadu 1989, vlastně na pohřeb své maminky. To už byl Federálním shromážděním zrušen čtvrtý článek Ústavy o vedoucí roli KSČ ve společnosti. O čtyři dny později na Václavském náměstí z balkonu Melantrichu zapíval spolu s Karlem Gottem státní hymnu. Letos v dubnu jsme přitom propásli jinou vhodnou příležitost, jak ho připomenout – jeho nedožití 75. narozeniny.

Na listopad před třiceti lety mám osobní vzpomínku – zažil jsem ho, a vlastně všichni, kdo jsme tehdy působili v nově ustaveném družstvu Profil – doslova na vlastní kůži. Družstvo jsme založili ještě před revolucí, v září roku 1989. Naší první prodejnou byl kus pultu v šatně kina Hvězda v pasáži Rokoko na Václavském náměstí. Filatelisté, kteří nás znali z Pofisu, nad tím kroutili hlavou a považovali nás asi za blázný, když jsme opustili zavedený podnik, nadto v období přestavby, kdy se i v něm otvíraly nebylé možnosti k podnikání. My jsme ale chtěli být vlastními pány, a ta vysmívaná podzemní prodejníčka v nonstop kině Hvězda se ukázala jako mimořádně šťastné místo. Po masakru studentů na Národní třídě se od neděle 19. listopadu začaly na Václavském náměstí scházet čím dál početnější manifestace, v úterý 21. už tu bylo na dvě stě tisíc lidí! A jejich počty dál stoupaly, a tak zatímco my jsme se tísnili v davu a nadšeně zvonili klíči, kolegyně si vynalézavě vy-

strčily stoleček na chodník před pasáž Rokoko a nabízely tu nevidanou novinku – krásné exotické známky s postavičkami z Disneyových filmů. Bylo to kousek od slavného balkonu na budově Melantrichu a protože mnozí účastníci manifestací byli současně i rodiči či prarodiči a blížil se Mikuláš, za pár dní jsme tyhle známky vyprodali – i když jsme původně odhadovali, že to bude trvat celá léta. I takhle tedy zasáhl listopad '89 do historie družstva Profil; díky tře nečekané tržbě jsme mohli brzo otevřít další prodejnu v ulici Na příkopě a za pár měsíců jsme jich v Praze měli už sedm!

Já osobně mám listopadové události spojeny s Václavem Malým, který moderní manifestace na Václavském náměstí a na Letenské pláni – dodnes mi jeho nezapomenutelný, podmanivě naléhavý hlas zní v uších. I tenhle statečný kněz a signatář Charty 77 by si zasloužil být připomenut na našich poštovních ceninách, ostatně jako mnoho dalších bojovníků za svobodu, z nichž řada je dnes už neprávem pozapomenutých. A ještě drobná připomínka: Jak mám rád Václava Havla, nemohu se smířit s tím, že Malému v roce 1998 udělil Řád TGM III.

třídy, a stejně tak, že Krylovi v roce 1995 udělil medaili Za zásluhy II. stupně – to je mi mnohem bližší přístup prezidenta Zemana, který od roku 2013 oba řády a obě vyznamenání uděluje zásadně v jediném – nejvyšším stupni, v podstatě podle skromné zásady „Kdo jsem já, abych rozhodoval o stupni zásluh nebo statečnosti?“ (Krylovi v roce 2014 udělil in memoriam Řád TGM I. třídy).

Zdeněk Netopil jako autor návrhu emise jistě udělal, co mohl. Přesto výsledek nepovažuji za nejšťastnější. Nerozumím temnému podání aršíku, nejde přece o listopad 1939, s vraždami a uvězněním studentů a s následujícími pochmurnými roky okupace. Listopad 1989 byl naopak vykočením ke svobodě, po desítkách let komunistické diktatury. I tak je třeba vidět krev prolitou na Národní třídě. Nelíbí se mi ani opakování Kryla v kresebné výzdobě obálky dne vydání, a už vůbec její razítko. Nebylo to přece cinkání vánočním zvonečkem! Klíče, symbol listopadové Sametové revoluce, tehdy z prstů nevisely dolů, ale mířily k nebi a svým zvukem přivolávaly svobodu, v níž teď už po tři desetiletí žijeme.

FB

